نگاهی به اخبار انتخاباتی جام جم در ۲۰ سال گذشته

انتخابات و اتفاقات

نامزدهای نمایشی

۴ اردیبهشت ۸۰، با این‌که برخی چهره‌های دوم خردادی برای رقابت با خاتمی در انتخابات ریاست‌جمهوری اعلام حضور کردند اما برخی اصولگرایان این رویکرد را در حد یک حرکت نمایشی می‌دانستند.

حمیدرضا ترقی، عضو موتلفه در همین زمینه گفت: نگرانی کنونی جبهه دوم خرداد از حضور رقبای درون جناحی و شکسته شدن تمرکز تصمیم‌گیری روی آقای خاتمی از سوی استراتژیست‌های دوم خرداد، حاکی از این واقعیت است که استراتژی متخذه در گرانیگاه دوم خرداد مورد قبول همه تشکل‌های ائتلافی در درون جبهه نیست. وی خاطرنشان کرد: حضور نامزدهای درون جبهه‌ای می‌تواند در گرم کردن تنور انتخابات ایفای نقش کند. آنها تا روزهای پایانی خواهند ماند و حرف‌های خود را خواهند زند اما درنهایت به نفع آقای خاتمی کنارمی روند.

حزب همبستگی ایران اسلامی در اطلاعیه‌ای به امضای محمدرضا راه‌چمنی، دبیر کل خود، موضع این حزب را حمایت از خاتمی و دادن رای به وی اعلام کرد.

جای نگرانی برای وحدت اصولگرایان نیست

۴ اردیبهشت ۸۴، علی لاریجانی در پاسخ به این پرسش که آیا اصولگرایان به وحدت خواهند رسید یا نه گفت: اصولگرایان ممکن است در سبک و اخلاق با هم تفاوت داشته باشند اما قلبا یکدیگر را دوست دارند و من بسیار امیدوارم اصولگرایان به‌زودی به وحدت برسند.

علی‌اکبر ولایتی گفت: با عزمی راسخ در میدان هستیم و ترجیح قطعی من حضور مستقل است.

محسن رضایی هم درخصوص شایعات اخیر درباره انصرافش از انتخابات گفت: این حرف‌ها شایعاتی است که رقبای انتخاباتی طرح می‌کنند و حضور من در صحنه انتخابات جدی است.

سیدعلی‌اکبر محتشمی‌پور، رئیس ستاد انتخابات مهدی کروبی در خصوص حضورهاشمی درانتخابات ریاست‌جمهوری گفت: حضور هاشمی باعث رقابتی‌تر شدن فضای انتخابات می‌شود، ولی حضور وی به این معنا نیست که حتما رای می‌آورد.

ابراهیم اصغرزاده، دبیرکل حزب همبستگی با صدور بیانیه‌ای اعلام آمادگی خود را برای حضور در نهمین دوره انتخابات ریاست‌جمهوری اعلام کرد.

تعاملات شیخ دیپلمات

۴ اردیبهشت ۹۲، حسن روحانی یا آن‌طور که اصلاح‌طلبان به او شیخ دیپلمات لقب داده‌اند، یزد را برای سفر انتخاباتی خود انتخاب کرد و شاه‌بیت سخنان او این بود که در برابر قدرت‌ها تسلیم نمی‌شویم اما تعامل می‌کنیم.

محمدباقر قالیباف، نامزد انتخاباتی با تاکید بر این‌که باید به سمت یک سیاست خارجی هوشمند برویم، گفت: به جای اصالت دادن به تخاصم صرف یا وادادگی و تسلیم باید براساس اصول و ارزش‌ها و با در نظر گرفتن امکانات و محدودیت‌ها، رقابت را با هدف تحقق اهدافمان محور فعالیت‌ها قرار دهیم.

علی‌اکبر ولایتی، عضو ائتلاف سه‌گانه در مورد احتمال تضعیف ائتلاف به دلیل کناره‌گیری نکردن اعضا تا قبل از ثبت‌نام، گفت: اتفاقا این نقطه قوت است، چراکه هر سه نفر شرکت می‌کنند و می‌توانیم در میزگردهای احتمالی تلویزیونی شرکت کرده و هر یک به بخشی از پرسش‌ها درباره دولت آینده پاسخ دهیم.

اولین نامزد حزبی

۴ اردیبهشت ۹۶، مصطفی میرسلیم، نامزد حزب مؤتلفه برای انتخابات ریاست‌جمهوری، اولین نشست مطبوعاتی خود را در محل حزب مؤتلفه اسلامی برگزار کرد.

محمود احمدی‌نژاد و حمید بقایی با صدور اطلاعیه مشترکی تاکید کردند در انتخابات پیش رو از هیچ فردی حمایت نمی‌کنند. در بخشی از این اطلاعیه آمده است: به‌صراحت اعلام می‌کنیم در انتخابات پیش رو از هیچ فردی حمایت نکرده و نخواهیم کرد.

خطیب‌زاده: راستی‌آزمایی اقدامات آمریکا و طرف‌های برجام دشوار است

سخنگوی وزارت‌خارجه گفت: راستی‌آزمایی اقدامات ایران بسیار ساده است، چراکه آژانس بین‌المللی انرژی‌اتمی مرجع بررسی و راستی‌آزمایی این مساله است و به‌سادگی می‌تواند اقدامات ایران را مورد بررسی قرار دهد اما در مقابل راستی‌آزمایی اقدامات آمریکا و دیگر طرف‌های برجام کاری دشوار است.

سعید خطیب‌زاده افزود: همان‌گونه که آژانس صرف اعلامیه‌های ایران روی کاغذ را نمی‌پذیرد و بر راستی‌آزمایی حضوری و فیزیکی تأکید دارد، ایران نیز نمی‌خواهد تحریم‌ها صرفا روی کاغذ رفع شوند و از این رو خواهان آن است که رفع تحریم‌ها را به‌صورت عملی مورد راستی‌آزمایی قرار دهد و شاهد آن باشد که تحریم‌ها در حوزه‌های مختلف ازجمله مبادلات مالی، بانکداری، فروش نفت، بیمه، حمل‌ونقل و هرچیز دیگر مربوط به تعهدات ایالات متحده، واقعا رفع شده باشند. به گفته وی یکی از موضوعات مهم موردبحث میان ایران و دیگر طرف‌ها، چگونگی راستی‌آزمایی اقدامات ایالات‌متحده است. /میزان

کمیسیون مشترک برجام این هفته در وین ادامه می‌یابد

بحث‌ها و نظرات مختلف پیرامون مذاکرات وین، دوباره موضوع تعلیق یا لغو تحریم‌ها را داغ کرده است

تعلیق مواضع!

گروه سیاسی

طی هفته‌های اخیر و در جریان انجام مذاکرات وین که با هدف بازگشت به برجام و احیای دوباره آن با حضور غیرمستقیم هیات مذاکره‌کننده آمریکا در وین در جریان است هر روز اخبار جدید و جزئیات بیشتری از آن منتشر می‌شود.

چهار گزاره اصلی که در میان این اخبار درباره موضوع تحریم‌ها بیشتر به چشم می‌خورد موضوع «لغو» یا «تعلیق»، «لغو همه تحریم‌ها» یا «بخشی از آن» مطرح می‌شود.

عنوان این گزاره‌ها در حالی است که آنها پیشینه تاریخی نیز دارند و در زمان انعقاد برجام حرف و حدیث‌های بسیاری پیرامون آن مطرح شد. در آن مقطع که برخی منتقدان نسبت به موضوع تعلیق تحریم‌ها ابراز نگرانی می‌کردند اعضای تیم مذاکره‌کننده ایرانی با قاطعیت این موضوع را رد کرده و تاکید داشتند که موضوع تعلیق مطرح نیست و قرار است براساس برجام تحریم‌ها «لغو» شود.

از جمله مهم‌ترین انتقاداتی که همواره به برجام وارد می‌شد بحث تعلیق (Suspend) به جای لغو (Termination) تحریم‌ها است. در همین ارتباط احمد توکلی، نماینده وقت مجلس گفته بود من کلمه انگلیسی suspend را در متن برجام با ماژیک برجسته کردم.

در همین ارتباط و در جلسه مورخ ۳۰ تیر ۹۴ مجلس شورای اسلامی جهت بررسی برجام، وزیر خارجه مورد سوال قرار گرفت که چرا کلمه تعلیق (Suspend) در متن برجام آمده است. جواب آقای ظریف این بود: اصلا تعلیق در هیچ جا نیامده است .در هیچ جای برجام واژه تعلیق نیامده و هرکس تعلیق ترجمه کرده اشتباه ترجمه کرده است. در برجام اصلا تعلیق وجود ندارد و تاریخ اجرای لغو هم زمانی است که آژانس گزارش دهد که ایران این اقدامات کمی را انجام داده است.

همچنین می‌توان به سخنان حسن روحانی در ۲۳ تیر۹۴ اشاره کرد.

وی در یک گفت‌وگوی زنده تلویزیونی گفته بود: امروز به ملت شریف ایران اعلام می‌کنم که طبق این توافق، در روز اجرای توافق(دی ۹۴) تمامی تحریم‌ها، حتی تحریم‌های تسلیحاتی و موشکی هم به‌صورتی که در قطعنامه بوده، لغو خواهد شد. تمام تحریم‌های اقتصادی شامل مالی، بانکی، بیمه، حمل‌ونقل، پتروشیمی و فلزات گرانبها بالمره (یکباره) لغو خواهد شد و نه تعلیق.

عباس عراقچی، معاون وزیر خارجه نیز در همان سال با اشاره به روز اجرای توافق تاکید کرده بود: تمامی تحریم‌ها لغو می‌شوند و نه تعلیق.

البته عراقچی در بهمن ۹۶ در نظری کاملا متفاوت گفت هدف اصلی مذاکرات هسته‌ای (برجام) رفع تحریم‌ها نبود! حال این سوال مطرح می‌شود که وقتی یک عضو ارشد دولت، یک بار تاکید می‌کند که با برجام تحریم‌ها لغو می‌شود و سپس می‌گوید که هدف اصلی برجام لغو تحریم‌ها نبود و سپس تاکید می‌کند که با FATF از تحریم‌ها عبور می‌کنیم، چه تضمینی وجود دارد که در آینده نیز شاهد تغییر نظرات وی و دیگر دولتی‌ها در این ارتباط نباشیم؟

از سوی دیگر موضوع لغو تمام تحریم‌ها یا بخشی از آن نیز که امروز در میان اخبار مذاکراتی دیده می‌شود موضوعی است که در زمان تصویب برجام بارها از سوی دولتی‌ها بر ضرورت برداشته شدن تمام تحریم‌ها و نه بخشی از آن تاکید شده بود.

حسن روحانی رئیس‌جمهوری در یک گفت‌وگوی زنده در تیر۹۴ گفته بود: تمام تحریم‌های بانکی، بیمه‌ای، مالی، حمل و نقل، پتروشیمی، فلزات سنگین و تحریم‌های اقتصادی به طور کامل لغو خواهد شد. تمام تحریم‌ها حتی تحریم‌های موشکی، تسلیحاتی و اشاعه‌ای به صورتی که در قطعنامه بوده لغو می‌شود.

روحانی همچنین اسفند ۹۴ گفته بود: امروز تحریم‌ها، حتی تحریم‌هایی که مربوط به موضوع هسته‌ای نبوده برداشته شده و این مساله نیز اعلام شده است.

همچنین محمد جواد ظریف، وزیر خارجه شهریور ۹۴ در کمیسیون برجام گفته بود: «کل تحریم‌های اقتصادی، مالی و پولی اتحادیه اروپا، کل تحریم‌های ایالات متحده که بر شخصیت‌های غیرآمریکایی اعمال می‌شود از روز اجرا (دی ۹۴) لغو خواهد شد، علاوه بر آن تحریم ۳۵ ساله هواپیمایی نیز لغو می‌شود». ظریف علاوه بر این ۲۶ دی ۹۴گفته بود: تحریم‌ها امروز لغو خواهد شد.

علی اکبر صالحی، رئیس سازمان انرژی اتمی نیز فروردین ۹۴ گفته بود: در همان روز توافق کلیه تحریم‌ها لغو خواهد شد.

تاکیدات گذشته دولتی‌ها و مذاکره‌کنندگان برجام در حالی است که به نظر می‌رسد امروز درصدد زمینه‌چینی برای موضوع دیگری بوده و مواضع آنها تغییر یافته و اعضای تیم مذاکره‌کننده و دولتی‌ها درصدد القا و پذیرش مواضع زیاده‌خواهانه آمریکا در مذاکرات وین هستند.

هر چند که طی روزهای گذشته و پس از درز اخباری مبنی بر تعلیق تحریم‌ها و نه لغو آنها از مذاکرات که پرس‌تی‌وی آن را منتشر کرد، عباس عراقچی معاون وزیر خارجه کشورمان آن را تکذیب کرد.

در همین ارتباط می‌توان به توییت حسام‌الدین آشنا، مشاور رئیس‌جمهوری اشاره کرد که در آن عملا تقسیم‌بندی تحریم‌ها پذیرفته شده است. وی در این توییت نوشته است: برخی سخنانی می‌گویند که معنای آن جز این گزاره شرطی نیست: اگر همه تحریم‌های خارج از برجام را برنمی‌دارید پس هیچ یک از تحریم‌های قابل رفع در برجام را هم برندارید. این همان دیپلماسی بیانیه است.

همچنین یکی از فعالان رسانه‌ای نزدیک به وزارت خارجه در رشته توییتی نوشت:

«لغو همه تحریم‌ها در اختیار رئیس جمهوری آمریکا نیست و در اختیار کنگره است. کنگره، آمادگی لغو را در ۲۰۱۵ را نداشت و قطعا در ۲۰۲۱ هم ندارد، لذا رئیس جمهوری از اختیارات خودش در قانون اساسی استفاده و تحریم‌ها را ویو (wave) می‌کند. اکنون نیز تحریم‌هایی که مصوب کنگره آمریکاست، باید توسط رئیس جمهوری آمریکا ویو، اسقاط و متوقف شود و در سال هشتم برجام که کمتر از سه‌سال دیگر می‌شود، طبق برجام، کنگره آمریکا موظف است همه آن تحریم‌ها را به طور کامل لغو کند یا ترمینیت کند.

اگر این کار صورت بگیرد، ایران لایحه مربوط به تصویب پروتکل الحاقی را به مجلس می‌فرستد تا مجلس تصمیم بگیرد. این قاعده‌ای است که در برجام پیش‌بینی شده برای سال هشتم و لغو کامل تحریم‌های کنگره در آن زمان اتفاق می‌افتد.

وی همچنین در توییتی دیگر نوشته: آقایان اگر بیش از برجام چیزی می‌خواهند بسم‌ا...! طرف آمریکایی و اروپایی مشتاق بیش از برجام هستند. شما امتیاز بیشتر بدهید، امتیاز بیشتر هم بگیرید.»

در اینجا ذکر این نکته ضروری است که عباس عراقچی معاون سیاسی وزیر خارجه در ۲۱ فروردین در گفت‌وگو با خبرگزاری صدا و سیما در پاسخ به پرسشی مبنی بر این‌که آمریکایی‌ها می‌گفتند برخی تحریم‌ها علیه ایران مبتنی بر مصوبه کنگره است و نهاد اجرایی نمی‌تواند آن را لغو کند و صحبت از تعلیق مطرح شده بود آیا ما تعلیق را به عنوان لغو تحریم می‌پذیریم، گفته بود این موضوع در برجام کاملا پذیرفته شده است که لغو همه تحریم‌ها در اختیار رئیس‌جمهوری آمریکا نبوده و در اختیار کنگره است و چون کنگره، آمادگی لغو را نداشت و احتمالا نداشته باشند رئیس جمهوری از اختیارات خودش در قانون اساسی استفاده و تعلیق می‌کند.

حال با توجه به تغییر مواضع دولتی‌ها در خصوص موضوع تعلیق، لغو تمام تحریم‌ها یا بخشی از آن به نظر می‌رسد که نمی‌توان در مورد تغییر نظر احتمالی در آینده نیز تضمینی داد و ممکن است بسته به تغییر شرایط باز اظهار نظر دیگری در خصوص موضوعات مختلف مربوط به تعلیق یا لغو بخش یا تمام تحریم‌ها داشته باشند.

آنچه اهمیت دارد، «لغو همه تحریم‌ها» براساس مطالبه رهبری و خواسته مردم است و نقدها به رویه موجود این است که پذیرش شرایط آمریکایی‌ها در طرح گام به گام مساله لغو تحریم‌ها را منتفی می‌کند.

> آنچه اهمیت دارد، «لغو همه تحریم‌ها» براساس مطالبه رهبری و خواسته مردم است و نقدها به رویه موجود این است که پذیرش شرایط آمریکایی‌ها در طرح گام به گام مساله لغو تحریم‌ها را منتفی می‌کند

راه‌های پیش‌رو در وین

فواد ایزدی، استاد دانشگاه

آمریکایی‌ها سه کار در برابر برجام می‌توانند انجام دهند؛ موضوع اول، لغو تحریم‌ها که البته آنها گفتند حاضر نیستند تحریم‌ها را لغو کنند. اقدام دوم، بحث تعلیق تحریم‌هاست. در این حوزه هم مقامات ایالات متحده اعلام کردند تعلیق تحریم‌ها شرایط خاص خود را دارد و برخی تحریم‌ها ممکن است تعلیق شود و بعضی هم همچنان استمرار پیدا می‌کند.

از سوی دیگر، تعلیق تحریم‌ها دائمی نیست، بلکه بازه زمانی دارد و متناسب با شرایط ممکن است تحریم‌ها دوباره برگردند. یکی دیگر از مواردی که در اقدام دوم، محل توجه است موضوع بازگشت دوباره تحریم‌ها حتی در صورت توافق احتمالی آمریکا با ایران است. برابر با آنچه مقامات آمریکایی گفتند و در سایت وزارت خارجه آمریکا هم درج شده موضوع تعلیق تحریم‌ها کاملا به تصمیم آمریکا بستگی دارد و حتی ممکن است بعد از روی کارآمدن دولت جدید، توافق احتمالی دولت بایدن با جمهوری اسلامی ایران مورد تایید دولت آتی آمریکا نباشد و آن را نادیده بگیرد. اقدام سومی که آمریکایی، می‌توانند انجام دهند، بحث آزادسازی پول است که باید از طرف وزارت خزانه‌داری آمریکا مجوزی در این زمینه صادر شود.

این اقدام البته به پیچیدگی اقدام اول و دوم نبوده و حتی ممکن است به واسطه نزدیک شدن ایران به انتخابات ۱۴۰۰ آمریکایی‌ها، بخشی از پول را آزاد کنند تا استفاده انتخاباتی ببرند و دولتی روی کار بیاید که نرمش بیشتری با آنها داشته باشد. البته تجربه ثابت کرده حتی اگر گشایشی از سوی آمریکا صورت بگیرد در آینده ایالات متحده حتما به دنبال جبران آن خواهد بود. صرف‌نظر ازاین سه موردی که در بحث مواجهه آمریکا با برجام مدنظر است درفضای داخلی به نظر می‌رسد گویی برخی وکیل مدافع آمریکا شده‌اند و عنوان می‌کنند اساسا در مفاد برجام سخن از تعلیق است و نه لغو تحریم‌ها. واقعیت این است رویه‌ای که این افراد در پیش گرفته‌اند اساسا شایسته نیست. ما برجام را به طور کامل اجرا کردیم و ترامپ از آن خارج شد و ۲۰۰ میلیارد دلار به ما ضربه زد. بنابراین در حال حاضر آنچه تیم مذاکره‌کننده روی آن باید تاکید کنند لغو همه تحریم‌ها اعم از هسته‌ای و غیرهسته‌ای است.

لغو همه تحریم‌ها، خواست مردم است

ابراهیم عزیزی

رئیس کمیته امنیت کمیسیون سیاست خارجی مجلس

درباره موضوع لغو یا تعلیق تحریم‌ها آنچه مسلم است این که راهبرد جمهوری اسلامی ایران تاکید بر منافع ملی است. رهبر انقلاب در بیاناتشان راهبردی را برای دست‌اندرکاران تبیین کردند و به عنوان خط مشی کلی نظام ایران اسلامی همه را به این سمت هدایت کردند قاطعیت در برابر طرف‌های مذاکره‌کننده است. ایران سال‌هاست باب مذاکره را باز کرده و همواره از گفت‌وگو براساس یک منطق روشن حمایت می‌کند. اما مذاکره باید بر مبنای منافع ملی، اصول اساسی انقلاب اسلامی و راهبردهایی باشد که رهبر انقلاب و قانون مجلس شورای اسلامی مشخص کرده است. از این رو، در بحث تحریم‌ها لغو آنها اعم از هسته‌ای و غیرهسته‌ای مدنظر بوده است. قرار هم بر این شده مذاکره‌کنندگان با شرط اطمینان از لغو کامل و فوری تحریم‌ها و بدون فرسایشی شدن گفت‌وگوها به مذاکرات خود با طرف مقابل ادامه بدهند.

همچنین هرگونه ادبیات دیگری تحت عنوان گام‌بندی، مرحله‌بندی، تعلیق و مباحثی از این دست به هیچ‌وجه شایسته و پذیرفتنی نیست. تیم مذاکره‌کننده ما نباید غیر از چارچوب و خط مشی‌ای که در قانون لغو تحریم‌ها و صیانت از منافع ملی و هم فرمایشات رهبری قدمی که حاکی از عقب‌نشینی باشد، بردارد. بنابراین ما خواهان لغو همه تحریم‌های هسته‌ای، تسلیحاتی، بانکی، حقوق بشری و هر تحریم اعمال شده از سوی نظام سلطه بر ملت ایران هستیم.

البته باید تیم مذاکره‌کننده ما هوشمندانه عمل و لیست همه تحریم‌ها را از طرف مقابل اخذ کند.

همین بحث هم با حضور وزیر خارجه در کمیسیون امنیت ملی مطرح و قرار شد فهرست تحریم‌ها را طرف مقابله ارائه کند، چون هنوز به طور کامل مشخص نشده که آنها چه تعداد تحریم علیه ما داشتند. این فهرست باید از سوی طرف‌های مقابل ارائه شود و متعهد شوند همه آن تحریم‌ها را لغو می‌کنند و جمهوری اسلامی هم باید آنها را راستی‌آزمایی کرده و سپس درباره بازگشت دوباره به تعهدات خود درحوزه برجام براساس منافع ملی رفتارکند.